

staan de groote bladen van *Arum maculatum*, de gevlekte kalfsvoet, kindertjes in de pot, zooals ze in *Stee* zeggen. De dikke bloeischeden zitten al tusschen de hartvormige bladen, maar zijn nog gesloten en bieden nog geen warme schuilplaats voor de vele kleine vliegjes.

Achter het weitje strekt zich een boschje eikenhakhout uit, waarvan de bodem wit is van de anemonen, terwijl hier en daar het gele oog van een *caltha* ons tegenblinkt.

Met moeite scheiden wij van ons moerasje, maar het bosch roept en we klimmen het pad op, dat als een dijkje om het weiland loopt. Wat ons echter aan de kant van het dijkje wacht is boven alle beschrijving verheven. Weer strekt zich een moerassig dal uit, maar nu bedekt met heel laag elzenhout en hier vertoont zich niet het wit der anemonen, maar een kleed van pinksterbloemen met dichte bosschen *caltha* er tusschen, een symphonie in lichtpaars en okergeel. 't Is als een sluier van violet

gaas, met geel geborduurd, dicht, maar toch doorschijnend, zooals alleen natuur dat weven kan. Langzaam, in stille verrukking wandelen wij erlangs, totdat plotseling aan den oever van een klein beekje, dat er doorheen stroomt, een lichtgroen plekje onze aandacht trekt. 't Blijkt goudveil (*Chrysosplenium oppositifolium*) te zijn, dat hier alleen op dit eene plekje voorkomt en in 't voorjaar zijn gouden schaaltes vertoont.

We staan nu aan den grens van het eigenlijke bosch, waaromheen een gracht loopt; maar erin mogen we ongelukkig niet; om 't wild niet te storen, en dat er wild is, wisten we al; de eigenaardige schreeuw van den fazant had het ons verriaden. We zullen er dus omheen moeten wandelen. De hooge beukenlaan echter, aan de eene zijde begeleid door eikenhakhout, aan de andere door de gracht, waarover de beuken hun breede takken spreiden, vergoedt veel, en aan den overkant der gracht, waarin zwarte eenden zwemmen, ligt het hooge oude bosch, waaronder allerlei laag hout groeit. 't Leeuwenaandeel hiervan heeft de vogelkiers, die al heelemaal lichtgroen is, maar daarnaast groeit wilde kers, els, vlier en hier en daar een donkere pijnboom. De grond is bezaaid met anemonen, helmblom, sleutelbloem en hondsviooltjes, die een prachtig tapijt vormen op den moerassigen bodem. Dezelfde flora bloeit ook aan onze voeten en daar vinden we nog de gulden ranonkel (*Ranunculus auricomus*), heldergoud tusschen al het wit en paars.

De honger begint ondertusschen een woordje mee te praten en we haasten ons, het kasteel te bereiken, waar we nog longenkruid moeten vinden. 't Kasteel komt door

de boomen gluren en kijk, daar zien we ook de witgevekte, ruige blaadjes en hier hangen ook de trosjes met bloemen, variërend tusschen rood en violet, alweer te midden van anemoon en ranonkel. En daarnaast, is dat gras? Neen, 't heeft bolletjes en de bladen lijken op die van *crocus*; 't is waarschijnlijk *Ornithogalum*, vogelmelk. We nemen een paar bolletjes mee, om in den tuin te planten; hier staat toch overvloed.

Eindelijk kunnen we met een gerust geweten onze hongerige magen tevreden stellen. Een steenen walletje, naast een miniatuur-waterval, noodigt tot zitten, en keurig smaken ons de boterhammen, terwijl we gratis muziek hebben; een nachtegaal is vlak bij ons in een rhododendronboschje bij den muur van het kasteel bezig, zijn minnelied voor den avond in te studeeren.

Ons leeg boterhammentrommeltje wordt nu gepromoveerd tot plantenbus tweede klas en de uitgehaalde planten komen er in, daar de eigenlijke bus al vol is.

Bijna hebben we, helaas! ons einddoel, *Stee* bereikt.

We gaan achter het kasteel om en recht op den *IJssel* aan, wiens oever wij volgen tot *Stee*. We vinden hier tusschen het neergeworpen puin een massa bloeiend kruiskruid (*Senecio vulgaris*), en verderop tusschen het hakhout, dat tegen den hoogen dijk groeit, bossen *ornithogalum* en wilde uien en hier en daar een riekend viooltje. In het water vormen katwilg en waardenhout een haag, waarin de karekiet, bij gebrek aan riet, zoolang zijn verblijf houdt.

Daar ligt de *IJsel* voor ons, waarover de straatweg naar Dieren gedeeltelijk loopt; we moeten die dus opklimmen. Maar eerst moeten we zijn voet bereiken, en daarvan scheidt ons nog een uiterwaard, die niet groot is, maar uit beste *IJsel*klei bestaat, en, behalve *IJsel*klei ook nog *IJsel*water bevat. Mijn laarzen nemen een onvervalscht modderbad, maar daarmee niet tevreden neemt de rechter nog een gewoon bad extra, wat een ongewoon koude gewaarwording aan mijn rechter voetzool tengevolge heeft.

't Glaasje bier in 't hotel: „de Engel” is wel verdiend, na onzen marsch en met het oog op wat ons nog te wachten staat. We moeten weer naar Dieren terug loopen, want een trein of tram is er niet, en stevig doorloopen moeten we ook, anders halen we den trein naar Laag-Soeren ook niet meer. 't Is jammer, dat we zoo hard moeten loopen, want al is het weer, niettegenstaande den goeden wind, toch veranderd en valt er een fijne motregen, de Middachterlaan is weer onvergelykelyk mooi. Nu geen blinkende stammen en glimmende knoppen meer; een blauwig was is tusschen de takken uitgespreid, en de bruine knopjes hebben een paarsige tint gekregen. Alleen het groen is nog even fleurig, komt haast nog meer uit.

We zijn echter op tijd in Dieren en na de menschen nog eens in de gelegenheid gesteld te hebben, zich over onze costuums te verbazen, stappen we in den trein, die klaar staat om ons thuis te brengen!

Laag-Soeren, 25 April 1897.

P. v. D. BURG.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Terrarium.

Gaarne zou ik aan de Redactie van *De Levende Natuur* een paar vragen willen doen over mijn terrarium, dat ik zooveel mogelijk ingericht heb, zooals het beschreven is in

Hei en Dennen. Ten eerste zou ik willen weten, waarom heide in potten in het terrarium moet worden gezet, zooals ook in *Hei en Dennen* staat. In de *Natuur* staat het toch ook niet in potten.

Ik vond bij Bloemendaal op een droog grasveld onder een houten beschot, dat plat op den grond lag, een nest groene padden, een groote en zeker wel een dozijn kleintjes. Een paar ervan zijn nu in mijn terrarium. Zij zijn veel lichter gekleurd, dan de twee groene padjes, die er al waren en nu verbeeld ik me, dat de nieuwe donkerder worden. Kan dit ook liggen aan de nattigheid in het terrarium, in tegenstelling met de droogte van het veld, waar ik ze ving. (De padjes gingen dadelijk naar de natte hoek van het terrarium).

In een opstel over terrariumbewoners in het „Nieuws van den Dag“ staat, dat de boomkikvorsch niet inlandsch is en de knoflookpad wel. Ik dacht, dat het juist andersom was. Kunt u mij dat ook ophelderen?

Dan nog iets. Welke vuurpad is inlandsch, de rood- of de geelbuikige? In Brehm's Tierleben staat, dat Bombinator pachypus (de gele) wel inlandsch, maar Bombinator igneus (de roode) niet inlandsch is. Is dat wel zoo?

Hoe ziet het zaad er uit van Epipactis? Toen ik de vruchtjes opende, vond ik alleen een wit poeder. Dat is toch niet het zaad?

Ten slotte nog een tekeningetje van een kijkje in mijn aqua-terrarium, met 3 padjes, bruine en groene kikvorschen en een roodbuikige vuurpad.

U bij voorbaat dankende voor de beantwoording van deze vragen, noem ik mij

H. C. A. VAN KAMPEN.

Antwoorden:

Wanneer in een terrarium dieren worden gehouden, die de aarde doorwoelen om naar voedsel te zoeken, zooals vooral hazelwormen doen, dan is het steeds aan te raden de planten in potjes te zetten. Bovendien het verzetten en ververschen gaat veel gemakkelijker met planten in potten; die kan men ook, als 't noodig blijkt, zoo eens een poosje in 't licht of in de schaduw zetten; wat in een terrarium niet altijd mogelijk is.

Kleurwisseling naar de omgeving is een zeer gewoon verschijnsel bij de amphibiën, vooral bij de padden en kikvorschen.

U heeft in beide gevallen gelijk. Het Nieuws had het mis en heeft, meen ik, ook de fout hersteld. De boomkikvorsch is wel degelijk inlandsch. Misschien ook de knoflookpad, maar dit moet in deze zomer nog nader blijken. (in gele kleur)

De roodbuikige vuurpad is inlandsch. U vergeet, dat wanneer een dier bij Brehm inlandsch wordt genoemd, dit nog niet voor Nederland geldt. Ook vergist zich Brehm meer dan eens met het voorkomen van dieren in Nederland.

Het witte poeder was zeer waarschijnlijk toch wel het zaad. Orchideeën-zaad is uiterst fijn en ligt in een vezelig netje besloten; met het bloote oog is de korrel niet te zien.

E. Hs.

Vogels en vrijwillige Ruilhandel.

Herhaaldelijk vroeg u om volksvogelnamen. Ik kan u er enkele uit Wageningen meedeelen.

Men noemt hier
Emberiza citrinella..... Gulegies.
Motacilla alba..... Havenmeestertje.
Parus major..... Dubbele bijmees of dubbele *bijmees*.
Parus coeruleus..... Enkele „ „ enkele „
Sylvia curruca..... Doorneknuiter.
Ruticilla phoenicurus... Blauw paapje of *Blauw-Anneke*.
Falco subbuteo..... Krem, Klem of dubbele *Krem*.
Falco aesalon(?)..... Enkele *Krem*.

Verder vroeg u naar vindplaatsen van de groote watersalamander.

Ik heb deze in 1896 door een jongen hier op de uiterwaarden zien vangen. Een ♂. Wist u al dat *Tringa munita* niet alleen aan de Hoek van Holland, maar ook langs den Rijnsoever voorkomt? Hij is hier heel algemeen. En nu wenschte ik u het volgende te vragen.

Hoe komt het, dat onze verzamelingen dikwijls verre van volledig zijn? Omdat enkele dier- of plantensoorten zoo zeldzaam zijn. Ja, zeldzaam, lokaal zeldzaam liever! Ruilhandel voorziet hier wel wat in, maar toch lang niet genoeg. Nu bestaat er mijn inziens, een veel beter middel om dit bezwaar op te heffen: n. m. *vrijwillige* ruilhandel, om het zoo maar eens te noemen. Ik bedoel het volgende:

Wanneer iemand meent, dat een dier- of plantensoort, die in zijn woonplaats heel algemeen is, in andere streken weinig of niet voorkomt, laat hij dan op de een of andere manier melden, dat bij hem op aanvraag en tegen vergoeding der verzendkosten, die soort te verkrijgen is. Op deze manier is het dunkt me, mogelijk niet alleen een vrij volledige verzameling te krijgen, maar ook de natuur beter te leeren kennen.

Hoe is uw meening hier over, en wat zullen de verzamelaars er van denken?

Wageningen.

F.

Wij vinden uw denkbeeld zeer practisch en hopen dat veel verzamelaars er hun voordeel mee zullen doen; wij houden er altijd van, als er veel aanbiedingen inkomen.

R.

De Kievitsbloem.

Behoorend tot de laatste lezers in een leesgezelschap krijg ik eerst thans in handen *De Levende Natuur* 1897/8 No. 2 en vind daarin een schets van de mij zoo sympathieke Kievitsbloem.

Mocht het nog zijn nut hebben, dan deel ik heel graag over die bloem mee, dat ze voorkomt vrij veelvuldig in de grienden, gelegen aan de Oude Maas onder Zwijndrecht. In de schaduw der wilgen groeien daar op bij iederen vloed onderlopende smalle eilandjes, die te samen de grienden vormen, de roode en witte kievitsbloem, die daar rustig, maar zelden gestoord door de plukgrage jeugd, jaar in jaar uit groeien en bloeien.

Dikwijls ziet men twee bloemen aan den top van één stengel.

Als jongen heb ik de bollen wel uitgestoken en overgebracht in een kleiachtig, maar volstrekt niet vochtig hoekje van onzen tuin en daar kwamen in het volgend jaar en nog vele jaren nadien flinke planten uit voort, de meesten met twee bloemen aan één stengel. Deze planten stonden buiten schaduw. Na den bloei vormden zich zware zaadbollen of doozen.

Ossendrecht.

BROEKSMIT.

Gevraagd:

1 Heikikker, 1 Hazelworm, 1 Boomkikker en 2 Groene Padden.

Groenelaan 18, Rotterdam. F. P. W. VAN GELDEREN.

Aangeboden:

Levende wortelstokken of bollen van: *Doronicum Pardaliches*, *Primula officinalis*, *Salvia verticillata*, *Arum maculatum* *Endymion nutans*

in ruil voor eveneens levende:

Orchis incarnata (alba); *Platanthera's* of *Sturmia* *Loeselii*.
Hooftskade 158, den Haag. P. J. N. BRUSSAARD.

Krachtige kiemplantjes van Inlandsch Kruidje-roer-mij-niet (*Impatiens noli tangere*), jonge plantjes van Heksenkruid (*Circaea lutetiana*) en van de Nachtkaaers (*Oenothera biennis*).
Brederodestraat 1, Amsterdam. JAC. P. THIJSS.

Inhoud van de Tweede Aflevering.

- I H. M. LABOUCHERE. Een tuin met vogels (met 1 illustratie).
- II W. W. KOLVOORT. Verminkt... maar toch mooi (met 1 illustratie).
- III JAC. P. THIJSSE. De Kievit.
- IV GARJEANNE. Hoe men zelf een mikroskoop kan maken (met 4 illustraties).
- V JAC. P. THIJSSE. Gras II (met 4 illustraties).
- VI H. ORTUS. Azalea's.
- VII H. BOS. Een goed plekje om te botaniseeren.
- VIII S. NUMAN. Hoe wij met de natuur omgingen (met 1 illustratie).
- IX P. v. D. SS. Een voorjaarswandeling in 't Middachterbosch (met 15 illustraties).
- X Vragen en korte mededeelingen (met 1 illustratie).

A D V E R T E N T I Ë N.

Zoo juist verschenen en alom voorhanden:

PLANTENSCHAT. INLEIDING TOT DE KENNIS DER Flora van Nederland,

DOOR

F. J. VAN UILDRIKS en Dr. VITUS BRUINSMA.

Met 160 gekleurde Platen.

Prijs gebonden in fraai vergulden Stempelband met Titel f 3,50.

Dit Plantenalbum dat als eene aanvulling op de welbekende Schooflora van HEUKELS, 7e druk, is te beschouwen, is door zijn handig formaat geschikt om bij excursies in den zak gedragen te worden. De keuze der behandelde planten, uitsluitend inheemsche, is zeer gelukkig geweest.

Een uitvoerig prospectus met proeve der platen is op aanvraag verkrijgbaar door den Boekhandel of direct van den Uitgever

P. NOORDHOFF, te Groningen.

EDUARD BLAAUW,

Praeparator. — Sigr. Rijks Eere-Medaille.
LISSE BIJ HAARLEM.

Speciale inrichting tot 't opzetten van Vogels,
Zoogdieren, Dierkoppen, enz.

AQUARIUMS geheel uit glas.

30 cM. × 22 cM. × 25 cM. Inhoud 15 L.	f 6.—
35 cM. × 22 cM. × 23 cM. Inhoud 17 L.	„ 7.—
48 cM. × 30 cM. × 34 cM. Inhoud 48 L.	„ 12.50
55 cM. × 35 cM. × 33 cM. Inhoud 63 L.	„ 15.—

worden geleverd door

F. PIETERS,

Ferdinand Bolstraat 112, Amsterdam.

Bij twee of meer stuks tegelijk wordt f 0.50 à f 1.—
per stuk minder berekend.

Uitgaven van W. VERSLUYS te Amsterdam.

- J. JASPERS JR., *De Natuurlijke Historie in de lagere school.* Handleiding bij het onderwijs in de kennis van het menschelijk lichaam en van dieren, planten en delfstoffen..... f 1.50
 - J. JASPERS JR., *Het rijke leven.* Natuurhistorisch leesboek voor de hoogste klassen der volks-school..... „ 0.35
 - E. HEIMANS en JAC. P. THIJSSE. *Van Vlinders, Bloemen en Vogels.* (Uitverkocht.)
 - E. HEIMANS en JAC. P. THIJSSE. *In Sloot en Plas,* met 3 platen in **kleurendruk** en 49 meerendeels oorspr. grav. tusschen den tekst naar teekeningen van de schrijvers. (Uitverkocht.)
 - E. HEIMANS en JAC. P. THIJSSE. *Door het Rietland,* met 3 platen in **kleurendruk** en 71 oorspronkelijke gravures tusschen den tekst naar teekeningen van de schrijvers. Gecart..... „ 1.90
 - E. HEIMANS en JAC. P. THIJSSE. *Hei en Dennen,* met 7 platen in **kleurendruk** en ruim 90 oorspronkelijke platen tusschen den tekst. Gecartonneerd..... „ 1.90
 - H. HEUKELS, *Schetsen uit het Leven der Dieren* ten dienste van het lager en middelbaar onderwijs.
 - I. De meest bekende gewervelde dieren van Nederland..... „ 1.50
 - II. De voornaamste uitlandsche en de minder bekende inlandsche gewervelde dieren..... „ 2.00
- De beide Deelen samen gebonden f 4.—.
- H. HEUKELS, *Landbouwflora voor bouw- en weiland.* Handleiding tot het bepalen van den naam van de gekweekte planten en van de in bouw- en weiland in het wildgroeijende planten. Ingehaaid f 1.00. Gebonden..... „ 1.25

Van den eersten en tweeden jaargang van DE LEVENDE NATUUR zijn nog exemplaren
verkrijgbaar gebonden in linnen pra band tegen f 4.75.